

PRVNÍ ČESKÁ ŽURNALISTKA

Olga Fastrová

17.1.1876 – 8.8.1965

Redaktorka na plný úvazek, navíc v denním tisku, byla v roce 1910 novinovou. V Národní politice působila 27 let. Od obrozeneckých dob psaly ženy do novin a časopisů. Ale teprve o Olze Fastrové alias Yvonně se mluvilo jako o první české žurnalistce. Od sloupků o módě se dopracovala k celé nedělní straně, od informativních článků k fejetonům, a to v novinách, které ve dvacátých letech 20. století vycházely v největším nákladu dvakrát denně. Sklízela pomůtky i poklony. Jako absolventka pedagogické školy ztratila nejedno slovo proti celibátu učitelek.

Proslula především jako Yvonna. To byla značka. První sloupek o ženské módě s pseudonymem podle jisté hrdinky francouzského románu ji v Národní politice vyšel v roce 1907, pak další a další. Vystaly pochybnosti. Kdo to píše? Žena nebo muž? Dlouho se v novinářských kruzích právě jméno neuttajilo. Yvonna je Olga Fastrová, vdova po Ottovi Fastrově, dramatikovi a autorovi oblíbené veselohy Pražské švadlenky. Kdyby se na střeších objevila kominice nebo u ohně hasička, nezbudila by tolik rozruchu jako redaktorka v denním tisku.

Novinářka Yvonna svými třiceti čtyřiceti řádky sklízela větší úspěchy než její druhé já, spisovatelka Fastrová, svými tlustými romány. Yvonna poradila, poučila, někdy čtenářkám sahla do ledví. Ve vydání z 2. ledna 1910 vyprávěla historiku o jisté Pařížance, která kvůli návštěvě Národního divadla narychlo vyslala manžela do pražských obchodů pro klobouček. Donesl jí nezvyklou hučku. Dámské divadelní publikum se na její ozdobu hlavy nemohlo vynadivat. Druhý a třetí den vtrhlo do obchodů. Potíždilo si nejnovější model z Paříže, ve skutečnosti vyšívaný čepeček. Jaké z toho plynulo poučení? „Co už se namluvalo o tom, abychom my, Češky, podporovaly národní vyšívání! Co se natečnilo o tom na různých schůzkách, co papíru se takovými výzvami a radami už potisklo... Jakmile však - třeba jen omylem - dostaly pařížský punc, cihle! Hned se

libly a kupovaly..."

Yvoninny tázky plyuly lehce, naplňl vážně, naplňl nevážně, kdo by také četl o módě jako by šlo o život? „Ach kravaty! Nikdy by nevěřil, jakou moc má ten kousek hedvábného hadičku. V kravatě vězí cosi svůdnického. Je to dábllv instrument. Zhlédíte se do ní a ona vás očaruje jako had, neodolatelnou moci vás ptátnue... a dčlejte co dčlejte, nemčžete na ni zapomenout. I v noci se vám o ní bude zdát!... Letos už nebudou prý kravaty tak „veselé“ jako v minulých sezonách..." Módní redaktorce v deníku ještě nepomáhaly kresby a fotografie, natož v barvách, hlavní bylo slovo a zase slovo.

Národní politika angažovala čtyřiatřicetiletou Olgu Fastrovou jako stálou redaktorku, první v českých zemích, v roce 1910. Inklinovala k literární a divadelní rubrice. K jejímu zklamání ji šéfredaktor přisoudil Ženskou hlídku. Na ostatní témata měl muž. Ženu potčboval na módu, vaření a účesy. V dvacitých letech už jí světíl celou nedělní stranu - Kapitoly pro ženy. Už nebyla jen Yvonnou, ale také sílnou O. F. a fejetonistkou Olgu Fastrovou.

„Svět jako by se od vás vzdaloval. Oči máte zavřené, nevidíte, a zvuky dolčhají k vám tšie, stále tšieji. Je vám posivně lehká a blažee... Ještě o sobě víte, ale to už vás se životem spojuje nepatrně vlákenko... a to se najednou také pčrve. Konec. Nic. Přestali jste existovat..." Olgu Fastrovou omámil rajský zub a stolička mohla bezbolestně ven. Barvitě, až naplnavě, líčila zkušenost ze zubarského křesla. Napsala desítky článků pod čarou. Lyžovala v Krkonoších, zklmila si nohu a svěčila se čtenářkám. Četla o Heleně Kellerové, hluchoslepě dívce a obdivovala její houževnatost, pochválila Američany, kteří uznávali dělbu práce v domácnosti, připomínala významná výročí... Každá událost či nová kniha jí poskytla námět na fejeton. Zatím je nikdo nespočítal, jistě však je, že příchod ženy do deníku určeného převážně mužům znamenal téměř revoluci v periodickém tisku.

Narodila se v Praze, vyrůstala s bratrem Oskarem, doboým violoncellistou, po roděích se čítala Jihočesko, životem Pražankou. Když po druhé světové válce při školních besídkách vzpomínala na dětství a mládí, stále tšlá a plná zájmu o okolí, nikdo nevěřil, že pamatuje požár Národního divadla. Matka Marie Bartová z měšťanské tšiborské rodiny a otec František Čikhart z nedalekého Košína, vyučený kovář, se přistěhovali do Prahy brzy poté, co se v roce 1875 vzali. Šli za novým životem, protože František Čikhart, nedávno ještě důstojník rakouské armády, byl jako mnoho jiných přídelen na pottu. Vlada po prohraných válkách s Itálií a Pruskem zmenšovala počet veličtěl. Přesunula ho na Ředitelství pošty a telegrafu v Praze, nejdlív Na Poříčí, záhy do právě dostavěného rozlehčlého paláce v Jindřichské ulici.

Z prvního pražského bytu v místech dnešní Sokolské ulice se Čikhartovi přestěhovali na Kázlovské Vinohrady do stejné novostavby jako rodina Kittllů s pěti dětmi. Jejich nejstarší Ema vyrostla ve slavnou pěvkyni

Destinovou. Odmala se s Olgu kamarádila a v Okresním vlastivědném muzeu v Jindřichově Hradci je dodnes uložena fotografie Emy Destinové s dedikací manželčm Fastrovčm z Berlína z roku 1904 a korespondence s Olguo do roku 1923.

Zatímco se jedna pohybovala na světových operních pódiích, druhá zůstala věrná Vinohradčm. Až pčed dčchodem se z čimžáků přemístila do vlastního domku v Úzké ulici (Bratři Čapkové) 14/1888. V koutě rodinných vlčků jí mohli zdravít Karel a Josef Čapkové, jakož i Olga Scheinplflugová, která však své povídky a romány na pokračování publikovala v konkurenčním vydavatelství Melantrich, od Národní politiky šikmo na druhé straně Vláclavského náměstí.

Dvaadvacetiletá literní učitelka se po školní praxi v Rokycanech a Modřanech v lednu 1899 provdala za Otta Fastra, dramatika a redaktora s gymnaziálním vzdčláním, vnuka Petra Fastra, známého revolucionáie z roku 1848. Jeho jméno se mezi vlastenci vyslovovalo s úctou. Olga si měla považovat, do jak slavné rodiny se přivdala. Po odchodu od oltáře hodila za hlavu nejen svatební kvčtici, ale i povolání. Budeš buď učitelkou, anebo se včdiš, zlaté pravidlo absolventek pedagogické školy.

O svém manželství, které skončilo v září 1907 úmrtím Otty Fastra na tuberkulózu, napsala Olga románěk pro paní a dívky žurnistku štěti. Pastila se do něj z podnětu Ameho Nováka. Nečiprosný literární kritik jí poradil, chce-li už moci mermo zabrnosit do literatury, ať čerpá látku z vlastního života, pčestře a plněho starosti o nemocného muže a malé děti. K jeho nápadu se vrátila po náležitém odstupu, v posledním roce první světové války. Knihu věnovala „opuštčným chudým mladým ženčm, které válka nemilosrdně vrhla do boje existenčního, uravši jim ochranné a žitvele, na útčchu a po posilu." Prozradila, že nejde o dílo její obraznosti, nýbrž „o kus života prožitčho."

Z knihy se dozvidáme, že matka nebyla Olžiným ženichem nadšená. Nesplňoval její představu vyššého úředníka s pravidelnými příjmy a pod penzi. Olga, v románu Zdena, ani nevěděla, do čeho jde, neměla o světě divadelníků a žurnalistů poněť. Napjaté domácí rozpočet jí však vsutil roli pisárky a manažerky. Opisovala scénáře, psala recenze a s divadly vyjednávala uvedení mužových her, k pláči dojemnými či pateticky vznešenými. Románová Zdena napsala také něco vlastního a článek tajně zanesla šéfredaktorovi známého deníku. Uveřejnil ho. Pak druhý, třetí... „Kdyby se neprovdala za Jiřito," ve skutečnosti za Otta Fastra, „neocitla by se Zdena tam, kde je. Buď by byla venkovskou učitelkou, anebo ženou úředníka, který by netrpěl, aby jeho žena mařila papír nějakým bloupným spisováním. Čeká-li na ni nějaká budoucnost, pak za to může dčkovat Jiřitmu," uzavřela autorka Zdenou štěti. Dospčla k názoru, že „dostane-li žena muže starostlivého, je spokojena, ale sama jako individuum zanikne." Olga se neztratila. Méně společlivý žitvele naopak posílil její osobnost.

Začínala článkem v manželských Divadelních listech v roce 1900. O čtyři roky později vedla časopis Vesna, pak Dámské besedy, beletristickou přílohu Nových patřických mód, přeseďdala na Českou domácnost a kalendář Česka. Po nocích překládala z němčiny a francouzštiny. „Kolik tiskových archů bylo třeba přeložit například před tiskovým termínem... Hu! Br!“ Po mužově smrti zůstala bez penze, s dcerami Jarmilou, Ludmilou a Olgou. „Literatura psaná mezi dvěma novinářskými články ovšem za mnoho nestojí, ale což dělat: vydělávat se musí, jsou-li děti, že? Musí tedy člověk novinářit, ač by radši, tisíckrát radši psal něco jiného. Tak já to vidím,“ odepsala Arzemu Nováková v roce 1910 po jeho kritice. S Terézou Novákovou, jeho matkou, udržovala dobré vztahy, ačkoli byly na trhu ženských časopisů konkurentkami. Navzájem si své tituly posílaly. Na Malou Stranu mířila Vesna, na Královské Vinohrady Ženský svět.

Při povinnostech matky a publicistky Olze Fastrové vyšly romány Fata morgana (1906), Mírinka Zemanová (1909), Pozdě (1910), Zlatá rybka (1916), Zdenino štěstí (1918), Zlatý kroužek (1919) a Poručík Buchas (1927).

Elegantní Olga od mládí nosila brýle a za svou krátkozrakost se nestyděla. Jak šel čas, sukně až na zem, upnuté halenky s fíží a ohromný klobouk na načesaných vlasech se pozvolna zkracovaly, uvolňovaly a uhlazovaly. Ale zrak čím dál víc zlobil. Namáhaný stálým psaním vybral si svou daň na počátku dvacátých let. Paní Olga na tři roky ošlepla a podstoupila náročnou operaci.

Přesto jí v roce 1922 a v dalších několika letech vycházela brožura Co se sluší a nesluší. Na počátku samostatné republiky, plné sociálních protikladů a politické nestability, se snažila přispět k lepším mezilidským vztahům. „Každý uvědomělý republikán měl by usilovat o povznesení společenské úrovně u nás tak, aby náš národ byl národem lidí uslechtlých, národem gentlemanů.“ Nezapomněla dát lekcí také ženám: „Ušlechtilá žena neproňáší sprostých a neslušných slov nikdy, ani doma, a netrpí je ani svým dětem. Které dítě je tak vedeno, zůstane jasným a slušným po celý život.“ Jaroslav Hašek si na ni zkusil: „Od hostinského Palivce nemůžeme žádat, aby mluvil tak jemně jako... Olga Fastrová a celá řada jiných...“

Pro mladá manželství stvořila praktického průvodce Útulný domov: Nejen móda, i architektura mířila ke střidmosti a funkčnosti. Kdo dnes vaří v jednoduché bílé kuchyni, odpočívá v proutěném křesle, vybírá oblíbeného autora z knihovny v rozměrech pokojové stěny, přejíždí koberec mechanickým kartáčem, spí v mosazné posteli, mixuje současný nábytek se starožitným kouskem, jako by četl Olgu Fastrovou. Zdaleka však předválečný dekorativní styl nezatracovala. V pražských domech už svítily žárovky, ale přes všechn technický pokrok se nezbavila dojmu, že na prostřeném stole se nekrásněji vyjímá tradiční svícen.

Psala nápaditě, svižně a konkrétně. Vžívala se do role psycholožky

Na vycházce s dcerami

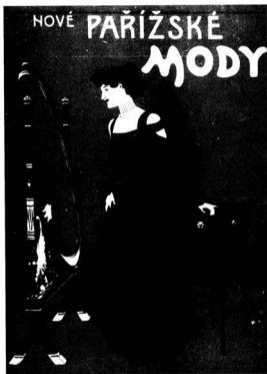
Olga Fastrová v roce 1916

Olga Fastrová na počátku 20. století

Matka s dcerami

Titulní stránka módního časopisu na počátku 20. století

nevynorovaných manželek, strnila vydělečně žinným ženám, radila manželkám spokojným ve své měšťanské rodně, obhajovala právo pomocnic v domácnosti na sociální pojištění, doporučovala, jak uspořádat průdelník, přešit šaty či ošetřovat nemocného, matkám v nouzi dodávala sílu, aby přes všechny svízele vychovály z dětí charakterní občany.

U některých žen nepočklačila. Prezident slavil 75. narozeniny a přijal delegátky Ženské národní rady v čele s Františkou Plamínkovou. Olga Stránská-Absolonová si před ním posteskla, že všechny noviny zrušily Ženské hlídky a přeměnily je v rubriku s recepty a módou. Zamizely články o ženách, které chtěly sladit domácnost s kariérou. Olze Fastrové informace neušla a hned reagovala. Podle ní Hlídka nebyla v novinách až na místě, protože rovná práva si ženy vybojovaly, je zbytečné „nosit sovy do Atén.“ Akceptovala však námitku, že přes platný ústavní paragraf o rovnoprávnosti stále ženy těžce pronikají do mnoha povolání a rozhodovacích pozic. „Ženská rada se přesvědčí, že náš list v tom ohledu svoji povinnost vykoná,“ ujistila Olga Fastrová redaktorku Ženské rady Miloslavu Hrdličkovou-Šrámkovou. Psát o intelektuálních na pozicích, které si muži vyhrazovali jen pro sebe, nebylo lehké. Konzervativní veřejné mínění sympatizovalo s hospodyněmi na plný úvazek. „Jít proti tomuto proudu znamenalo připravit se o popularitu... A všechna čest ženám vzdána Národní politice, že mně k takovému obratu nenutí.“ V pozůstalosti Olgy Fastrové najdeme dopisy od vzdělaných a známých žen společenského života - Lábuše Braňové, Eišky Krásmohorské, Pavly Moudré, Rážený Naszkové, Františky Plamínkové, Františky Zemínové, Anny Zieglerové aj.

Muži čas od času vyhlášovali Yvonné boj. Na sport doporučila kalhoty, dostala dopis: „Proč by moje žena měla sportovat?“ Kvůli úspornosti pochvalila domácí švadleny. Záhy byla pražská národní zavazena plakáty s velkými písmeny „Yvonna - škůdceem krejčovského stavu.“ Zeptala se v novinách, zda místní krejčí přešíjí županý nebo starší dětské šaty. „Řídi, ale až po sezoně.“ Po které? Jarní, letní, podzimní, zimní?

Ani Kašu Hašlerovi neuniklo, že žena dobyla další tvrz mužů. V kabaretu Lucerna a pod šapitó cirkusu Henry ji s nadsázkou zadřídil mezi přední pozoruhodnosti Evropy:

*my máme paní Zieglerovou,
a našl ní ještě Yvonna.*

Marii Zieglerové, operetní subretě, lidé aplaudovali kdekoliv se objevila. A Yvonna, to nikdo nemohl popřít, vynikala originálními úsudky a ovlivňovala životní styl měšťských žen. Z kupletů si sotva dělala těžkou hlavu, vždyť Prahou stále zněla písnička ze hry Otty Fastra „na Belvedéru, tam v podvečer...“ Jistá obuvnická firma na krabice bot vylepila její fotografii s nápisem: „Zboží vyrobeno přesně dle Yvonný.“ Ať už boty vypadaly jakkoli, nemohla živošitníka žalovat, nechránila si svůj pseudonym v obchodním rejstříku.

Bohumír Šmeral s ní v době jejich začátků někdy sedával v restauraci u jednoho stolu a rád se bavil na účet její módní žurnalistky. Ale sotva u stolu chyběla, s velkým respektem ocenil existenci zápas ženy, která svou píli dávala vsadit na třech dětech. Julius Fučík se později už zralé novinářce vysmíval. Všem výpovědi Olga Fastrová noblesně četla. Je nasnadě, že šéfredaktor občasně přestřelky vítal, zvyšoval odběr novin.

Deník Národní politika se sídlem na Václavském náměstí 21 měl za sebou dlouholetou tradici. Začal vycházet jako česká příloha německy psaného deníku Politik v roce 1883 a po dvou letech samostatně s názvem Národní politika. Vydávala ho Politika, tiskárský a vydavatelský závod v majetku několika rodin. Ve dvacátých letech vycházela s nepřísným nákladem dvakrát denně. Ve všední dny rotačka vycházela 120 000 výtisků o 20 stranách, v neděli 400 000 výtisků o 36 a více stranách! Redakce zaměstnávala 18 redaktorů a 1 redaktorku. Noviny prosluly fádčovou inzercí Malý oznamovatel, visící v každé kavárně, v každém holičství. Vývěska na budově Národní politiky v ranních hodinách 28. října 1918 jako první oznamovala, že rákosko-uherská vláda souhlasí s názorem amerického prezidenta Wilsona, obsaženým v poslední notě o právech národů na sebeurčení, zejména o právech Čechoslováků a Jihooslovánů. Zprávu lidé mylně považovali za oznámení kapitulace habsburského trůnu, dav vyšel do ulic a začal prohlášovat samostatnou republiku.

Olga zažila s Národní politikou její obrovský vzestup ve dvacátých letech i sestup na druhou příčku v době rozkvětu melantrišského tisku, zejména Večerního Českého slova a Hvězdy, listu čs. paní a dívek. Po příkladu Národní politiky zaváděly rubriky pro ženy rovněž jiné deníky. V Národních listech zaujala Milena Jesenská, v Lidových novinách Marie Fantová.

Jako dámy plovoucí v mužských vodách se Olgy Fastrové lidé často ptali na rovnoprávnost žen. „Pokud jde o ženskou otázku, jsem dosud nekompromisně a z přesvědčení v táboře bojovnic o ženská práva a projevují to docela zřetelně i tiskem,“ napsala v roce 1936. Také hrdinky její beletrie - učitelky, umělkyně a nevyrovnané mladé dívky - řešily konflikty mezi sebezabíjecí a touhou po rodině. Nehluboké mínění zapadly, ale přesto zachycovaly méněcí se názory ženy na lidskou svobodu a snahu po vlastní existenci. Neangažovala se v ženských spolecích, ale osobně sloužila za doklad samoživitelky, která se snaží zharmonizovat zaměstnání s péčí o děti. Z rodiny Fastrov se o spolkovou činnost zajímala hlavně Johana Danešová-Fastrová, dcera Petra Fastra, původně učitelka, členka Spolku sv. Ludmily, Ženského výrobního spolku českého a zakladatelka Spolku českých učitelk. Olga se tedy přivdala do rodiny s ženskou učitelkou tradicí. Sama před svatbou vyučovala. Proto nemohla přijít mluvením zákon z roku 1903 o celibátu učitelk.

Když se dívky v šedesátých letech 19. století zajímaly o učitelské povolání, o vdavkách se nikdo nezmiňoval. Předpokládalo se, že po svatbě zů-

stane učitelka v domácnosti, jak to bylo ve střecestavovských rodinách zvykem. Učitelky se rozrůstaly. Rok 1875 přinesl platovou rovnost (dosud učitelky dostávaly 80 procent platu učitelů), avšak ženy se svěmu povolání sněhly věnovat „bez všelkého přelázejícího zaměstnání vedlejšího,“ uznávají bez manžera a dětí. Ale i stejné odměny na sebe daly čekat. Podle učitelky Anny Řehákové na ně došlo až zemským zákonem z roku 1890, po oznámení úřadů Spolku českých učitelk.

Šlečen za katedrou dívčích škol přibývalo. Začaly pochybovat o tom, že jim ten kusový a vanešený cíl, vštěpovat cizím dětem vědomosti a vychovávat je, vydrží celý život. Toužily po dětech vlastních. Stejný jev se objevoval v zahraničí. Učitelky se chtěly vdávat a zůstat u své profese. Český zemský sněm „podobným „výstředním““ předsedal. Pod paragrafem 51 zemského zákona ze dne 27. ledna 1903 se usnesl, že „provdání se učitelky je pokládáno za dobrovolné vzdání se služby.“ V tisku vysvázely vášné debaty pro a proti celibátu učitelk. „Ubohé učitelky!... Zákon jim nařizuje: buď škola - anebo muž, volte si. Obje zastat nemůžete. Podivně by se asi paní učitelové podívali na to, kdyby jim zákon nařídil: buď škola - anebo žena; obojí zastat nemůžete.“ napsala Olga Fastrová ve Vesně. Zákon prý měl učitelku chciinit před kolegy, keří by se o ní mohli zajímat nikoliv z lásky, ale proto, že vydělávají peníze. Poslancům také dělala stanov nevidomé žáků z žijící. Jak by se asi dvali na těžhotnou paní učitelku? Bývalé učitelky měly obvykle scino nebo dvě děti. „A pro ten rok má být ... možná z učitelského úřadu odstraněna. To je přece raspravedlivé! ... obchodnice, živnostnice, umělkyně - nepořebuje za soustředění všechny myšlenky na svoji práci, smí ta být roztržitou a nervozní?“ psala Olga Fastrová. Sama se musela na žurnalistiku koncentrovat při třech dětech. Diskuse skončily až v roce 1919, kdy Řevoluční národní shromáždění zákon z roku 1903 zrušilo.

Také mezi dvěma světovými válkami čas od času hrozilo akutní nebezpečí, že celibát u učitelk, jakož i u vdavých úřednic, odjje. „Chtít pomáhat financím státa na nohy a dorostu k místům ve státní službě pouze jednostranně na úkor žen - to je, odpusťte pánové, tuze málo rytíšské.“ Tim si zase popudila starší čtenářky v domácnosti. Zaměstnané ženy prý ubírají mláti mladým mužům, jejich synům. Ukliďovala je: „Ženy, které sdílejí tyto názory, zapominají, že tímto prostředkem byly by ženy vtačeny nazpět do finanční závislosti na manželovi, žili do podlénavosti.“ Chápala, že některým se v podružní lbi

Oč počátka století si vázala názory profesora T. G. Masaryka na takzvanou ženskou otázku, ale na jeho radu, aby se ženy přimkly k určité politické straně, reagovala záporně: „Bůh nás tuč politiky chciinit. . . Výkřik nuř je snad zapřecnický, ale upřímný.“ Měla obavy, že se společné aktivity žen za rovná práva s muži rozmění a zeslabnou. Částečně mla pravdu. Ovšem nebýt zájmu

žen o politiku, nezasedly by v listopadu 1918 do sněmovny. Ženské spolky přesto nezanikly, naopak nově vznikaly.

Šťastná životní období Olgy Fastrové se střídala s horšími. Neuplynulo ani půl roku od sarajevského atentátu a 15. listopadu 1914 šlo do stoupy celé jedno vydání Dámských besed s odůvodněním, že časopis prokázal náboženské opovržení a popozoval proti císařskému vojsku. V roce 1915 jí povolali k soudu za velezradu, totiž za zveřejnění zprávy, že v kterémsi rozbitém kostele český učitel zahrál na varhany rakouskou hymnu a po ní smutčící pochod. Jako zločin urážky Jeho Veličenstva byl kvalifikován její klid v Národním domě na Vinohradech v květnu 1915, kdy přeslechla rakouskou hymnu nad nedojednou večerí a nepostala. Hymnu dal zahrát aktivní rakouský setník pod dojemem zprávy o úspěchu rakouských zbraní na válečném poli. Za nelояalitu k monarchii strávila tři dny ve vazbě.

Za druhé světové války zase neustala pozorností nacistů. Pod pohružkou, že dcery ponесou následky, podepsala přihlášku do České ligy proti bolševismu založenou Emanuelem Moravcem. Zachovala se jako chytrá horakyně. Úmyslně neplatila příspěvky, takže podle spolkových stanov členství vlastně neexistovalo. V roce 1947 si lidový soud její vysvětlení ověřil a nechal vysloužit novinářku na pokoji.

V roce 1936 Olga Fastrová slavila šedesátiny a s ní celá novinářská obec. Vzpomínala na výpady, více méně pepné, které kdy o sobě četla, a reagovala na ně, jak jinak, než lejetonově. „... A hle, najednou se o svých šedesátinách na všech stránkách člověk dočte, že není hlupec ani darebákem, že nedělal svou práci špatně, že má dokonce zásluhy... Co to, co to, myslí si. A sáhá si na čelo, na srdce, na žaludek... Jsem ještě živ? Snad jsem proboha už neumřel? Trochu mu všechny ty oslavy připadají jako by byl na vlastním pohřbu. Ale aťkoli je dojat, přece ho uznání jeho práce těší a hteje...“ I své cmoce dokázala zabalit do optimistického tónu.

Ke gratulantkám se přidala Františka Zemínová: „Naše a její stažení bylo v základech i provedení rozdílné. Ale všechny jsme se, každá na jiném úseku a poctivě probojovaném místě a pozici, snažily přispět ženám i národu.“ Výtečná politička chválila ženu, která „svými články obrátila pozornost na zanedbané u nás pole společenské výchovy a módnějšího ustrojení.“ Přiznávala: „V sociálních názorech jsme se s ní časem rozcházely - to je pochopitelné, neboť jde o ženu z měšťanských vrstev. Ale její hlídky výchovná a módní byly základem, z něhož po válce vyrůstaly četné ženské ilustrované časopisy. Ona dala základ, tradici, na níž se buduje dál.“ Františka Plamínková, předsedkyně Ženského národního rady, poslala oslavenkyni upřímné blahopřání. „A tak stojím dnes, pěkně v desetileticovém zástupu, který na Vás, drahá paní, vzpomíná s vděčností za slova, jimiž jste dovedla podepřít mnohou klesající ženu, podepřít mnohou dobrou práci, dovedla rozhátni lidi k dobrým skutkům, tvořila

postu mezi ženami, tisíce mil vzdálenými.“

Začínající novinářky děkovaly Olze Fastrové za její sněžnost, za vysílání cestičky. „...odvážila jsem se zkrátka první do tlačenice a proto jsem se dostala do nejhoršího...“ Ty nejmladší měly výhodu, módní salóny už nabízely fotografie. Ovšem kresby byly při tehdejší kvalitě novinového papíru a tiskové techniky stále výstižnější.

Se šesti křížky na krku paní Olga oznámila odchod do důchodu. V posledním prosincovém čísle téhož roku se rozloučila. „Celých 27 let byl na tomto místě můj úvodník. Každý týden článek pro ženy a o ženách. To tedy znamená, téměř půldruhého tisíce článků po tuto rubriku...“ Její vrstevník Egon Ervin Kisch napsal, že novinář čím je starší, tím víc se kontroluje, tím hůře se mu píše. Stejný pocit měla Olga Fastrová, a nejen ona. „... A ke všemu to jeho alter ego, to Čapkovské druhé já v jeho podvědomí, které v mládí sladce spí, se později probouzí a počne se svou podkopnou činností. Posměšně se rýpá v jeho práci; nutí ho škrtat řádku po řádce, trhat popsané stránky, zahazovat... práci několika hodin nebo dní. Kde jsou časy, kdy svoje řádky ještě mokré posílal sazečím v pošletém domnění, že všechno co napsal, je znamenité.“ Zvládla umění odejít, třebaže byla stále ozdobou svých novin. Vydavatel publikace Vynikající ženy naší doby ji zatáhl do stejné roviny jako Annu Chleboumovou, Alici Masarykovou, Jarmalu Novotnou, Františku Plamínkovou, Renatu Tyršovou, Annu Vetterovou-Bečvářovou, Františku Zemínovou, mnohé sociální pracovnice a filmové hvězdy.

Zásluhou Regionálního vlastivědného kroužku Tábor si zasvěcená veřejnost a deník Lidová demokracie vzpomněly na její osmdesátiny. Na besedě v přeplněném klubovně na Žofíně 15. ledna 1956 dlouho vyprávěla a čtenářky jí mecitím podsouvaly k podpisu knížky, které už dávno nesyžcházely. Z dobových novin nemohl nikdo citovat jedinou řádku, už devatenáct let nepublikovala. Setkání jí udělalo radost. Ještě dlouho chodila do vinohradské Hlavovky, posadila se, zašlivala novinami a pak je pozorně pročítala, stránku po stránce, zrakem profesionálky.

„Zápasila s posměchem, neporozuměním i zlou vůlí, která stíhala všechny ženy, které se odvážily jít svou nevyšlapanou cestou. Ale Olga Fastrová vytrvala a odměnou jí byla rostoucí obliba širokých vrstev čtenářských, pro něž se Yvonna stala uznávanou a rozhodnou autoitou,“ zhodnotila její práci Věra Urbanová, redaktorka Ženské rady, po válce Rady žen a Vlasty.